Expert-Grup
Centru Analitic Independent

Realitatea Economica
Analiza lunară a economiei şi politicilor
Ediția 38 2 mai 2013

Autorii acestei ediții:

- Adrian Lupușor
- Valeriu Prohnițchi

Realitatea Economică este o publicaţie economică lunară ce identifică cele mai importante evoluţii economice şi politice. Cititorii săi sunt decidenţii de politici, directorii executivi ai companiilor locale, străine şi ai băncilor comerciale, reprezentanţii instituţiilor internaţionale, ambasadelor, partidelor politice, jurnaliştii economici.

Acronimele şi abrevierile utilizate:
f-a-p – faţă de anul precedent; f-t-p – faţă de trimestrul precedent; f- l-p – față de luna precedentă, s-d-p – sfârșit de perioadă, T4:07 – trimestrul patru 2007; Jan:09 – ianuarie 2009; BNS – Biroul Naţional de Statistică; ANOFM – Agenţia Naţională de Ocupare a Forţei de Muncă; BNM – Banca Naţională a Moldovei; MDL – leul moldovenesc; ISD- investiții străine directe, p.p. - puncte procentuale.

EXPERT-GRUP este un centru analitic independent din Moldova, a cărui misiune este de a oferi mediul propice manifestării gândirii libere şi netriviale, fapt ce va permite instituţiei să fie un lider în furnizarea unor analize economice obiective şi să promoveze în mod eficient idei şi soluţii inovatoare pentru problemele economice cu care se confruntă Moldova în procesul transformării economice, dezvoltării societale şi integrării europene.

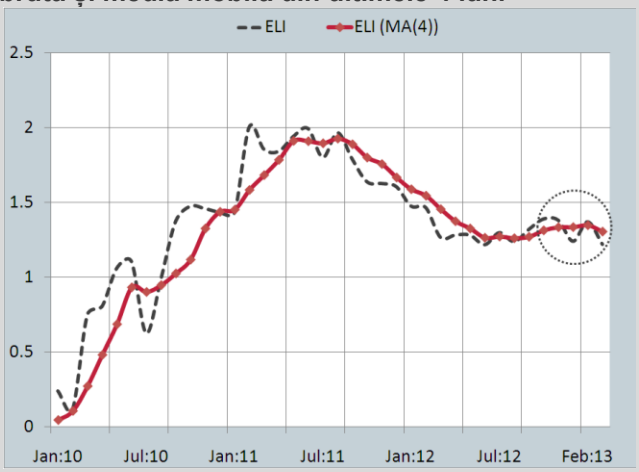
Date de contact:

a.: MD-2012, Moldova, Chişinău, str. Columna 133, oficiul 1
t.: 373 22 -930014
f.: 373 22 -929994
e.: info@expert-grup.org
w.: www.expert-grup.org

Evoluția Indicatorului Compozit Anticipator

În Feb:13 economia moldovenească a continuat să fie volatilă, cu perspective anemice pentru viitorul apropiat. Indicatorul Compozit Anticipator (ICA) a scăzut ușor în comparație cu Jan:13, din cauza contribuției negative a tuturor componentelor, cu excepția exporturilor care și-au revenit în a doua lună a anului curent (+25,9% în Feb:13). Acesta este rezultatul factorilor aritmetici (baza de comparație mai joasă anul precedent) și a unei creșteri spectaculoase a cererii din „alte țări" (în mare parte, Turcia). Față de alți indicatori anticipatori, exporturile au fost cele mai energice, cu o creștere aproximativ egală atât pentru CSI (+19,9% f-a-p), cât și pentru UE (+17,2%, f-a-p).

Figura 1. Indicatorul Compozit Anticipator, seria brută și media mobilă din ultimele 4 luni

Sursa: calcule EXPERT-GRUP în baza BNS, BNM și Logos-Press;

Creșterea remitențelor cu originea din UE și CSI de asemenea a fost similară. Remitențele totale au continuat să fie volatile, deși au avut o tendință de recuperare, cu un declin al creșterii de la 22,6% în Jan:13 la 9,7% în Feb:13, f-a-p. Banii din circulație au crescut cu o rată puternică (+23,2% f-a-p), deși puțin mai lent în comparație cu luna precedentă. Persistența acestei creșteri intense poate fi explicată de poziția acomodativă a politicii monetare pe fondul costului de oportunitate scăzut pentru păstrarea banilor și a presiunilor inflaționiste modeste.

Cele mai mari semne de îngrijorare vin din partea sectorului bancar. Creditarea a rămas limitată: împrumuturile noi totale au scăzut cu 25,8% f-a-p până la sfârșitul Feb:13, datorită factorilor de partea ofertei (precauția băncilor), dar și factorilor de partea cererii (amânarea planurilor investiționale). Principala contribuție a venit din partea creditelor acordate companiilor, ce au scăzut brusc cu 32,8%, în timp ce creditele oferite gospodăriilor au crescut cu o rată impresionantă de 33,2%, f-a-p. Drept rezultat, ponderea creditelor în portofoliile bancare s-a contractat la 57,5% (63,9% în Feb:12). Pentru a ameliora repercusiunile asupra profitabilității băncilor, acestea au compensat declinul creditării cu o marjă bancară mai înaltă, alimentată și de incertitudinea din economia moldovenească.

În lunile următoare, cea mai mare provocare va fi cea de a consolida stabilitatea macroeconomică, pe fondul escaladării tensiunilor politice, și de a rezolva problemele de la Banca de Economii. Totodată, recuperarea economică anticipată pentru anul curent va fi în mare parte determinată de creșterea compensatorie din agricultură și dinamica energică a exporturilor. Alte surse de creștere rămân, la moment, anemice.

■ Principalii indicatori și date economice

Agricultura. Conform datelor statistice publicate recent, în T1:13 producția agricolă a înregistrat o scădere de 1% f-a-p, în mare parte din contul sectorului zootehnic. Sacrificarea șeptelului a avut loc pe o scară mai mică decât am anticipat anterior, insuficiența de nutrețuri fiind însă reflectată în producția laptelui (-7%). În general, entitățile agricole din segmentul „corporativ" par să o ducă mult mai bine decât gospodăriile țărănești, ce au suferit puternic de pe urma secetei severe din 2012.

Industria. După un început dezamăgitor în Jan:13, în luna următoare situația din industria moldovenească s-a îmbunătățit semnificativ, aceasta înregistrând o rată a creșterii de 1,5% f-a-p. Sub-sectoarele industriei miniere și prelucrătoare au înregistrat tendințe pozitive, pe când sectorul energetic, deloc surprinzător, și-a continuat căderea liberă. Industria „tradițională" – produsele alimentare și băuturile – a rămas stabilă (+5,6% f-a-p), în timp ce sectoarele ce fac parte din lanțurile tehnologice europene – textilele, îmbrăcămintea, încălțămintea și altele – au continuat să sufere un declin, cu o scădere a producției între -30 și -10% f-a-p.

Serviciile. Cele mai recente date disponibile acoperă doar sectorul transporturilor, iar acestea sunt destul de favorabile. În T1:13 volumul total de mărfuri transportate a crescut cu 18,5% f-a-p, iar transportul pe căile ferate și-a revenit rapid, țintind o cotă mai mare a pieței, care în 2008 a fost mai înaltă decât cea a transportului auto. Creșterea este consistentă cu sporirea recentă a exporturilor, însă ar putea înceta în cazul înrăutățirii condițiilor economice din afara țării.

Veniturile și cheltuielile gospodăriilor casnice. În Mar:13 salariul mediu nominal a crescut cu 6,8%, deși ajustat la inflație – cu numai 2,4% f-a-p. Aceasta a marcat o încetinire în comparație cu luna precedentă, când salariu mediu real a crescut aproape de două ori mai repede (+4,1%). Veniturile disponibile mai joase explică scăderea bruscă a noilor depozite deschise de către gospodării la băncile comerciale (-12,7% în valuta națională și -28,1% în valută străină în termini f-a-p). Partea bună a lucrurilor este că transferurile din afara țării pentru persoanele fizice (indicator care aproximează remitențele emigranților) a crescut cu 9,3%, ceea ce a avut un efect compensator și a susținut consumul final.

Finanțele publice. În T1:13, veniturile în bugetul de stat au crescut cu o rată sănătoasă de 17,5% f-a-p, în mare parte datorită încasărilor fiscale (+22,9%). Principala contribuție revine celei mai importante surse de finanțare pentru bugetul de stat – TVA (+20,5%). Încasările nete de TVA (adică fără rambursările TVA), au crescut însă mult mai lent (+13,4%). A doua cea mai importantă sursă pentru bugetul de stat – accizele – au crescut cu 26,4%. De asemenea, încasările impozitului pe venitul întreprinderilor au înregistrat o creștere energică (+28,2%), sugerând o anumită consolidare a mecanismelor de impozitare directă. Veniturile din taxele vamale au crescut cu 14,5%, reflectând, astfel, o creștere a activității de import. În linii mari, veniturile în bugetul de stat au depășit nivelul planificat pentru T1:13 cu 0,9%. Cu toate acestea, planul nu a fost realizat pentru două linii bugetare foarte importante: (i) accizele au înregistrat o scădere de 1,3% decât nivelul preconizat, și (ii) granturile externe au fost oferite în măsură de numai 33,6% din nivelul planificat.

Piața muncii. În conformitate cu datele publicate de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, numărul șomerilor înregistrați în Mar:13 a scăzut cu 16,8%, în timp ce numărul șomerilor ce și-au găsit un loc de muncă a crescut cu 34,% f-l-p. Numărul pozițiilor vacante a crescut cu 17,2% f-l-p. Deși BNS nu a publicat datele cu privire la piața muncii, indicatorii oferiți de ANOFM sugerează anumite tendințe pozitive.

Prețurile. În Mar:13, rata anuală a inflației de bază a încetinit, oprindu-se la 4,2% (-0,2 p.p. în comparație cu Feb:13). Produsele alimentare s-au ieftinit cu 0,1% f-l-p, datorită scăderii sezoniere la prețurile ouălor (-13,6%), produselor din carne (-0,5%), fructelor (-0,3%) și uleiului vegetal (-0,2%). Prețul pentru produsele nealimentare a crescut cu 0,3% f-l-p, în mare parte datorită prețurilor mai înalte la combustibil (+0,7%), îmbrăcăminte (0,3%) și medicamente (+0,3%). Prețurile pentru servicii s-au menținut stabile, cu excepția transportului feroviar și aerian, care s-au scumpit cu 0,3% și 0,2% f-l-p.

Politici monetare. Moderarea presiunilor inflaționiste, pe fondul condițiilor economice mai proaste și a creditării limitate, au motivat banca centrală să-și relaxeze politica monetară. Astfel, la 25 aprilie BNM a decis să diminueze rata de refinanțare de la 4,5% la 3,5%, pentru ratele creditelor overnight de la 7,5% la 6,5% și pentru depozite – de la 1,5% la 0,5%, dar și pentru facilitățile de creditare pe termen lung – de la 5,0% la 4,0%. Efectele imediate ale acestor decizii vor fi ratele de profitabilitate în scădere pentru certificatele BNM și bonurile trezoreriale ale Guvernului, ce ar putea motiva băncile comerciale să-și reorienteze resursele de creditare de la sectorul public la

sectorul privat. Astfel, banca centrală încearcă să creeze condițiile adecvate pentru o relansare a economiei, atenuând constrângerile de partea ofertei creditare. Cu toate acestea, un caracter puternică acomodativ al politicii monetare ar putea să fie prea riscant dacă avem în vedere creșterea intensă a banilor din circulație (+20,8% f-a-p, în Mar:13), ce ar putea alimenta inflația pe termen lung.

Indicatori financiari. În Mar:13 băncile comerciale au oferit cu 18,5% mai puține credite noi, iar în T1:13, în ansamblu, creditele noi au scăzut brusc cu 18,8%, în comparație cu anul trecut. Principala contribuție la această contracție a creditelor aparține creditelor acordate companiilor, care în Mar:13 au înregistrat un declin de -23,8% f-a-p. În același timp, creditele pentru gospodării au crescut cu 21,5% f-a-p. Pe parcursul T1:13 depozitele noi au diminuat cu 18,2% f-a-p, din cauza venitului disponibil mai scăzut al populației și a problemelor cu care se confruntă „Banca de Economii". Cu toate acestea, scăderea dată a fost limitată la depozitele pe termen scurt (0-5 luni). Depozitele cu maturitatea de 6-12 luni și cele peste 1 an au crescut cu 25,4% și, respectiv, 18,7% f-a-p. Aceștia sunt, în mare parte, banii companiilor locale ce și-au amânat investițiile. În Mar:13, calitatea portofoliilor bancare a indicat o îmbunătățire, ponderea creditelor în total credite scăzând de la 13,0% la 14,5% în Feb:13. Dar această îmbunătățire ar putea fi una temporară, având în vedere aranjamentele contractuale cu caracter reversibil între Banca de Economii și cumpărătorul necunoscut al creditelor neperformante deținute de această bancă. La nivel de sector, indicatorul lichidității pe termen lung se află la un nivel sigur (0,7, nivelul maxim permis fiind de 1,0), în timp ce lichiditatea pe termen scurt continuă să fie abundentă (33,1%, nivelul minim permis pe Banca Națională a Moldovei fiind 20%).

Cursul valutar. Comparativ cu Feb:13, în Mar:13 valuta națională s-a depreciat cu 1,9% față de dolarul SUA și s-a apreciat cu 1,3% față de euro. Aceasta a fost determinată atât de factorii interni, cât și externi. În mod special, dolarul și-a consolidat poziția destul de semnificativ în comparație cu euro (+3%). În același timp, banca centrală a achiziționat 10 milioane dolari pe piața valutară, astfel contribuind la deprecierea valutei naționale.

Comerțul exterior. Comerțul exterior al Moldovei a demonstrat două luni de creștere energică a exporturilor (18,2% f-a-p în Jan-Feb:13), în timp ce importurile au fost mult mai moderate, înregistrând o creștere de numai 3,7%. Aceasta este o evoluție optimistă, ce compensează într-o anumită măsură perspectivele mai îngrijorătoare din alte sectoare economice. Creșterea rapidă a exporturilor către „alte țări" (altele decât UE și CSI) – +35,4% – este un semn deosebit de bun, ce arată că companiile moldovenești încearcă să-și diversifice livrările în afara pieței UE și Rusia, ambele destinații demonstrând evoluții îngrijorătoare în ultimii doi ani. Aceasta va ajuta, într-o anumită măsură, la corectarea balanței comerciale, care este cea mai negativă anume pentru grupul „alte țări". În același timp, această creștere către „alte țări" este în mare parte limitată la Turcia și, astfel, ar putea să nu fie chiar atât de sustenabilă.

Principalii parteneri comerciali. Datele economice din Rusia și UE oferă semne de îngrijorare pentru cititorii moldoveni. După un început de an pe o notă dezamăgitoare, perspectivele pe termen scurt ale Rusiei rămân la fel de sumbre. În conformitate cu vice-ministrul dezvoltării economice, Andrei Klepach, „datele statistice din primul trimestru al 2013 nu inspiră optimism: creșterea economică nu va depăși 2,5% în 2013, și dacă tendințele recente vor persista, PIB-ul ar putea atinge un nivel mai jos, de 1,7%". Rata șomajului din zona euro în Mar:13 a atins noi maxime (12,1% în comparație cu 12% în Feb:13). Deși creșterea persistentă a ratei șomajului din zona euro nu este de bun augur pentru emigranții moldoveni, această tendință mai sugerează și puternice riscuri de fragmentare socială și geografică, precum și noi tensiuni între țările UE și diverse pături sociale. Toate acestea ar putea diminua semnificativ coeziunea economică și politică a Europei.

Piețele globale și regionale. Între mijlocul lunii februarie și mijlocul lunii aprilie, prețurile la principalele mărfuri globale au înregistrat o tendință descrescătoare: prețurile metalelor au scăzut cu rate între 10% și 17%, petrolul marcă Brent – cu 18%, grâu – cu 8% și orz – cu 1,5%. Aceste tendințe sunt determinate de o cerere globală mai plăpândă (inclusiv din partea Chinei). Cât ține de cereale, prețurile în ușoară scădere sunt rezultatul unor stocuri mai bune decât a fost anticipat inițial în SUA și a perspectivelor unor recolte mai bune în țările care sunt principalii producători la nivel mondial.

Evoluții-cheie de politici în aprilie 2013

Evoluția politicii	Comentariu EXPERT-GRUP
Apr 1. ANRE a început să examineze solicitarea companiei „Gas Natural Fenosa" cu privire la aprobarea noilor tarife pentru electricitate. La **2 aprilie** au avut loc proteste publice în fața sediului ANRE, participanții cerând Agenției să respingă solicitarea.	Există riscul că presiunile sociale și politice asupra ANRE pentru ca aceasta să nu aprobe solicitarea vor escalada. Figuri politice de rang înalt (Prim-ministrul, Ministrul Economiei) au menționat deja că lipsesc condițiile pentru aprobarea unei atare creșteri, reducând, astfel, limitele discreției regulatorului.
Apr 1. Începând cu această dată, Uniunea Transportatorilor și Drumarilor din Moldova a refuzat să transporte pasagerii care beneficiază de servicii de călătorii gratuite conform legislației Republicii Moldova. Ministerul Transporturilor solicită reluarea serviciilor și amenință să anuleze licențele pentru firmele de transport ce refuză să ofere aceste servicii.	Uniunea consideră că politica călătoriilor gratuite este o încălcare a dreptului de proprietate și de liberă inițiativă. Uniunea spune că numărul pasagerilor ce beneficiază de servicii de călătorii gratuite depășește cu mult compensațiile acordate de stat transportatorilor. Noi însă considerăm că problema constă în procedurile dificile de înregistrare a pasagerilor beneficiari și, mult mai important, în nivelul înalt al activității informale din sectorul transporturilor.
Apr 2. Consiliul Municipal Chișinău a aprobat bugetul pentru 2013. Bugetul a fost aprobat în urma unor concesii politice semnificative din partea tuturor actorilor implicați și cu o întârziere de 5 luni.	Exercițiul bugetar indică faptul că activitatea Consiliului Municipal Chișinău și a autorităților municipale este una din cele mai netransparente, în comparație cu alte autorități locale din Moldova.
Apr 2. Danube Logistics (operatorul portului Giurgiulești) și „Căile Ferate ale Moldovei" (companie din proprietatea statului) au lansat ruta feroviară permanentă Marea Neagră – Marea Baltică. Se anticipează că volumul mărfurilor transportate va crește de la 1160 mii tone în 2012 la 4000 în 2013.	Autoritățile moldovenești invocă adeseori locația geografică a țării drept un pod între Europa și Asia. Acesta însă este abia primul proiect ce are menirea să exploateze locația geografică și să utilizeze aranjamentele logistice moderne pentru a deschide țara pentru comerțul internațional.
Apr 3. Compania Tirex-Petrol a fost supusă unui control de proporții neașteptat de mari din partea Asociației pentru Protecția Consumatorilor, cu susținerea de personal înarmat al Ministerului de Interne. Mai mult de 100 polițiști înarmați au fost implicați, fiind supuse controlului 11 stații de alimentare cu combustibil.	Această acțiune pare să fie o acțiune coordonată din partea agențiilor controlate de Guvern pentru a obține concesiuni politice din partea forțelor politice ce controlează compania. În lumina evoluțiilor politice ce au avut loc mai târziu în luna aprilie, această explicație este și mai credibilă.
Apr 5. O serie de amendamente pentru Legea instituțiilor financiare, Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, Codul Civil, Codul de Procedură Civilă, și Codul de executare au intrat în vigoare. Noile reglementări garantează BNM dreptul de a autoriza tranzacții importante cu acțiuni și de a evalua calitatea structurii noilor acționari ai băncilor comerciale.	Măsurile par să contrazică principiile pieței libere, deoarece oferă autorităților monetare puterea de a bloca tranzacțiile cu acțiuni în caz că acestea par dubioase. Demersul însă este motivat de încercările recente ale unor companii off-shore să intre, pe cale ilegală, în posesia unor pachete de acțiuni la mai multe bănci comerciale. Implementate în mod adecvat și transparent, aceste reglementări ar putea menține stabilitatea sectorului bancar al Moldovei și consolida încrederea publicului.
Apr 9. Banca de Economii a publicat unii indicatori financiari ce reflectă dinamica pozitivă din Mar:13. Capitalul normativ total a înregistrat o creștere în T1:13, din contul profitului acumulat. De asemenea, mai târziu în luna aprilie, BEM a anunțat că o proporție semnificativă a creditelor non-performante au fost procurate de către o parte străină ce nu a fost dezvăluită.	Utilizarea profitului pentru sporirea NTC contribuie la consolidarea fiscală pentru BEM. Aceasta însă nu rezolvă problema-cheie a creditelor neperformante, care solicită acțiuni mai dinamice din partea managementului băncii și autorităților relevante. Planul pentru consolidarea financiară a BEM este implementat destul de încet, și servește drept o cauză de îngrijorare majoră pentru misiunea FMI în Moldova.
Apr 17. Într-un comunicat de presă, Agenția Națională pentru Reglementare Energetică (ANRE) s-a adresat importatorilor de combustibil și a sugerat că prețurile interne pentru combustibil ar trebui să scadă, având în vedere tendințele negative ale prețurilor globale pentru petrol și produse derivate.	Aceasta este o declarație neobișnuită pentru ANRE. Deși ANRE nu poate să reglementeze direct prețurile, declarația este destul de transparentă vizavi de intențiile sale de a-și utiliza competențele de licențiere și de a retrage licențele de la companiile ce depășesc marja de profit de 10%. Declarația a fost făcută în contextul unor presiuni politice și sociale pentru ca ANRE să nu aprobe

Evoluția politicii	Comentariu EXPERT-GRUP
	sporirea tarifelor la electricitate după cum este solicitat de compania „Gas Natural Fenosa”.
Apr 22. Curtea Constituțională a Moldovei a decis că menținerea în oficiu a unui prim-ministru demis din motive de corupție este neconstituțională. Decizia urmează solicitării depuse la Curtea Constituțională pe 11 aprilie 2013 de către deputații din Partidul Liberal cu privire la interpretarea articolelor 98, 100, 101, 103 și 106 ale Constituției, ce reglementează demiterea Guvernului drept rezultat al votului de neîncredere din partea Parlamentului.	Decizia Curții Constituționale practic a făcut inutile negocierile ce aveau loc între Partidul Liberal Democrat, Partidul Democrat și fracțiunea Partidului Liberal pentru crearea unui nou guvern, deoarece Curtea a interzis dlui Vlad Filat să mai candideze la postul de prim-ministru. Impasul politic s-a înrăutățit odată cu demiterea speakerului Parlamentului Marian Lupu, print-un vot comun al liberal-democraților și comuniștilor. În prezent, alegerile interimare sunt mai posibile decât oricând începând cu anul 2010.
Apr 25. Consiliul Municipal Bălți a declarat că refuză să implementeze decizia Ministerului Sănătății ce interzice vânzarea unor tipuri de produse alimentare nesănătoase în vecinătatea imediată a instituțiilor educaționale. Mai târziu, pe **30 aprilie,** membrii Adunării Populare din Găgăuzia au decis să nu se conformeze noilor reguli ale Ministerului Educației în ceea ce privește măsurile de sporire a integrității examenelor de bacalaureat (cu utilizarea camerelor de luat vederi). În aceeași zi, Adunarea a aprobat o lege „anti-gay”, ce practic denunță prevederile legii naționale pentru egalitatea de șanse.	Bălți și Găgăuzia sunt două „puncte fierbinți” pe harta politică a Moldovei, cunoscute pentru tendințele lor separatiste. Deciziile date au fost luate în perioada unor tensiuni politice înalte în capitală. Nu considerăm însă că aceste decizii își au originea integral la nivel local. În ultimii doi ani, emisarii ruși au fost oaspeți frecvenți în cele două regiuni și au încurajat decidenții locali să adopte decizii care contestă politica Guvernului. Deși deciziile adoptate până acum sunt legate de subiecte secundare, situația s-ar putea schimba în viitor, având în vedere determinarea Rusiei de a slăbi guvernul Moldovei și de a inversa cursul integrării europene al Moldovei.
Apr 25. Consiliul de Administrație al Băncii Naționale Centrale a decis să diminueze rata de bază a politicii cu 1 p.p. (de la 4,5% la 3,5%), rata pentru creditele overnight (de la 7,5% la 6,5%) și la depozitele overnight (de la 1,5% la 0,5%) și, de asemenea, rata pentru creditele preferențiale pe termen lung pentru sectorul real (de la 5,0% la 4,0%).	Aceasta este prima ajustare a poziției politicii monetare de începând cu Jan:12, rata de bază de politici atingând noi minime istorice. BNM anticipează că rata anuală a inflației de bază va oscila la aproximativ 4,1% până la sfârșitul anului 2013 și la 3,7% pentru 2014. Astfel, banca centrală practic implementează o politică monetară a unor rate negative ale dobânzii. Acesta poate fi explicat prin scăderea de 0,8% a economiei moldovenești înregistrată în anul 2012, cu o scădere bruscă de 2,5% în T4:12 și, de asemenea, de un declin puternic în activitatea de creditare în T1:13 (18,8 % f-a-p). Prin urmare, consolidarea unei politici monetare expansioniste are scopul de a susține recuperarea economică anticipată pentru următorii doi ani, prin intermediul creditării și cererii interne mai viguroase. Atenționăm că o astfel de relaxare a politicii monetare în timpul creșterii viguroase a banilor din circulație (+20,8% f-a-p în T1:13) ar putea avea repercusiuni severe asupra presiunilor inflaționiste pe termen lung. Prin urmare, această poziție acomodativă nu ar trebui menținută pentru prea mult timp, mai degrabă urmând a fi treptat retrasă până la sfârșitul anului 2014.
Apr 26. Companiile private transnistrene vor beneficia de tarife mai joase pentru gazul natural consumat, în schimbul transmiterii acțiunilor în proprietatea statului. Aceasta este partea-cheie a unei decizii adoptate recent de către autoritățile nerecunoscute ale regiunii Transnistriene. În caz că companiile vor fi de acord cu acest schimb, prețul gazului va scădea de la 2860 „ruble” pentru 1000 m.c. la 1601 „ruble”.	În anul 2013 tarifele pentru gazul vândut întreprinderilor private din regiune au înregistrat o creștere dramatică de 70%. Aceasta a lăsat mai multe companii în fața unor constrângeri financiare majore, inclusiv Uzina Metalurgică Moldovenească, care și-a sistat temporar activitatea. Propunerea „acțiuni pentru gaz ieftin” este parte a unui efort mai vast al noii administrații din regiune de a reduce influența elitelor economice regionale, în contextul confruntărilor tot mai dure între business și administrația regiunii.

Anexe statistice

Tabel 1. Indicatori economici lunari

Indicator	*Apr:12*	*May:12*	*Jun:12*	*Jul:12*	*Aug:12*	*Sep:12*	*Oct:12*	*Nov:12*	*Dec:12*	*Jan:13*	*Feb:13*	*Mar:13*
Producția industrială, mod. % f-a-p	-2.4	10.6	0.2	1.0	-5.2	-10.7	-6.0	-7.9	-3.1	-2.1	-0.7	n.a.
Comerț cu amănuntul, mod. % f-a-p	-3.5	0.5	0.2	1.6	1.9	-1.2	4.3	-2.6	-12.4	-6.6	5.1	n.a.
Servicii prestate populației, mod. % f-a-p	9.5	8.6	2.0	2.6	3.7	2.5	-1.8	3.5	-1.2	9.1	8.3	n.a.
Export de bunuri, mod. % f-a-p	3.3	1.7	3.7	-9.9	-15.8	2.4	-0.4	-11.0	-14.1	9.9	25.9	n.a.
Import de bunuri, mod. % f-a-p	1.3	-2.2	-3.7	0.4	-3.3	-7.1	6.2	-3.4	-5.7	2.8	4.5	n.a.
Active oficiale de rezervă, milioane USD	2114.0	2043.0	2059.0	2094.3	2231.6	2326.8	2421.5	2422.4	2515.0	2519.7	2488.1	2469.1
Mărfuri transportate, mod. % f-a-p	0.3	24.0	23.9	23.1	-11.5	-16.2	13.9	1.4	-16.4	-13.5	41.3	24.5
Șomeri înregistrați la ANOFM, (s-d-p)	38477	34803	31722	29412	27243	25552	24609	25586	26297	26643	27160	26324
Salariul real, mod. % f-a-p	2.1	4.2	6.1	5.4	5.7	3.2	6.0	5.3	4.9	8.8	4.1	2.4
Venituri bugetare, mod. % f-a-p*	13.8	14.0	12.3	16.1	14.5	12.7	13.3	14.1	11.2	9.5	14.9	14.3
IPC, % f-a-p	4.7	4.1	3.7	4.0	4.4	4.9	3.9	3.7	4.1	4.6	4.4	4.2
IPPI, % f-a-p	5.8	5.7	6.0	5.0	4.8	5.3	5.0	4.1	4.5	1.6	2.8	3.4
Rata de schimb nominală, MDL/USD, (s-d-p)	11.78	12.00	12.26	12.54	12.47	12.39	12.27	12.37	12.06	12.10	12.25	12.41
Bani transferați din străinătate, mod. % f-a-p	-4.2	10.6	-7.4	4.5	3.7	-5.8	23.6	3.6	-0.9	22.6	9.7	n.a.
Agregatul monetar M2, mod. % f-a-p	12.0	11.3	11.8	14.1	18.2	21.4	20.8	23.7	23.5	27.2	26.1	23.4
Rata de bază a BNM, %	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5
Rata dobânzii la depozite bancare, %, (s-d-p)	7.23	7.5	7.59	7.40	7.15	7.94	7.72	7.96	8.44	8.55	8.56	8.09
Rata dobânzii la credite bancare, %	14.25	13.98	13.69	13.38	12.82	12.58	13.0	12.68	11.98	12.41	13.23	12.77
Credite neperformante, % din total credite	13.6	14.7	15.3	15.2	15.3	14.5	14.4	14.7	14.5	14.6	14.5	13.0

Surse: BNS, BNM, calcule și estimări EXPERT-GRUP;

Tabel 2. Indicatori economici trimestriali

Indicator	*T1:11*	*T2:11*	*T3:11*	*T4:11*	*T1:12*	*T2:12*	*T3:12*	*T4:12*
Creșterea reală PIB, mod. % f-a-p*	8.4	7.5	6.7	6.4	1.0	0.8	-0.2	-0.8
Producția agricolă, mod. % f-a-p*	8.3	3.9	3.7	4.6	0.6	-2.1	-21.6	-22.4
Lucrări construcții-montaj, mod. % f-a-p*	4.0	12.9	3.1	1.4	4.9	3.6	0.8	-1.3
Investiții în capital fix, mod. % f-a-p*	132.0	131.8	111.3	109.3	95.4	-0.6	-0.7	-4.1
Influxuri nete de ISD, mod. % f-a-p*	25.8	100	-1.8	33.3	-51.3	-26.3	-68.2	-22.2
Rata șomajului, %	9.4	6.2	5.3	6.2	7.2	4.5	4.8	5.9
Rata ocupării, %	34.6	41.9	42.9	38.4	34.3	40.5	41.1	37.9

*Notă: * - cumulativ;*

Sursa: BNS, BNM, calcule și estimări EXPERT-GRUP;